

ODGOVORI: Združenje občin Slovenije

- 1. ŠTEVILO OBČIN – RES PROBLEM ALI LE PRIROČNA DIMNA ZAVESA?
V Sloveniji imamo 212 občin. Pogosto slišimo, da jih je preveč, a občine opozarjajo, da je pravi problem drugje: država jim nalaga vedno več nalog, financiranja pa ne prilagodi. Kako vaša stranka gleda na število občin in njihovo vlogo? Boste občine obravnavali kot razvojne partnerje ali kot podaljšek državne uprave?

Občine obravnavamo kot politični prostor, v katerem lahko prebivalke in prebivalci Slovenije najbolj neposredno vplivajo na delovanje in upravljanje svoje širše skupnosti. Občine potrebujejo več mehanizmov za neposredno demokracijo – participativni proračuni morajo biti pravilo, ne izjema, prav tako mora biti v načrtovanje prostora vključena celotna, širša skupnost.

Obenem pa se moramo zavedati, da je število občin v Sloveniji odločno previsoko. Razdrobljenost v nekaterih delih Slovenije dejansko duši možnost neposredne demokracije, saj je skupnost definirana tako geografsko ozko, da je v teh majcenih občinah enostavno premalo znanja, finančnih virov in prostora za vodenje lokalne politike, ki dejansko izboljšuje življenja ljudi, ne le vzdržuje obstoječe stanje.

- 2. CENTRALIZACIJA – SLOVENIJA JE MED NAJBOLJ CENTRALIZIRANIMI DRŽAVAMI V EU
Občine opozarjajo, da je Slovenija izrazito centralizirana, kar duši lokalni razvoj. Ali menite, da imajo občine dovolj avtonomije? Katere konkretne sistemske spremembe boste uvedli, da se končno zmanjša centralizacija in se poveča avtonomija lokalne samouprave?

Zanimivo je, da je v tem vprašanju Slovenija označena kot “izrazito centralizirana”, v zadnjem vprašanju pa kot “decentralizirana država”. Sicer se strinjamo, da je Slovenija močno centralizirana, vendar je paradoksalno za centralizacijo krivo prav drobljenje občin, ki se je zgodilo v obdobju po osamosvojitvi, saj majhne občine ne morejo učinkovito zagotavljati storitev, ki jih skupnost potrebuje, zaradi česar mora poseči država. Hkrati je politika vodstev nekaterih občin taka, da za skupnost ne zagotavljajo praktično

ničesar ali zgolj zakonski minimum, še tistih nekaj malega nalog pa zagotavljajo z javno-zasebnimi partnerstvi, ki seveda prinašajo mastne dobičke za prijatelje teh vodstev.

Predpogoja za decentralizacijo Slovenije sta torej zrel, realističen premislek o številu in velikosti občin v Sloveniji ter demokratizacija njihovega upravljanja. To sta vodili, ki jima bomo v naši stranki sledili na področju lokalne samouprave.

- 3. PARTNERSKI DIALOG – NE LE NA PAPIRJU, AMPAK V PRAKSI
Občinska združenja opozarjamo, da je dialog z državo pogosto zgolj formalen. Kako boste zagotovili, da bodo občine dejansko vključene v pripravo zakonodaje? Ali boste uvedli samostojen resor za lokalno samoupravo, ki bo imel realno moč in ne le simbolne pristojnosti?

Nalijmo si čistega vina: pripombe, ki jih občine v zakonodajnih postopkih podajajo, so v glavnem vezane na nadzor nad porabo sredstev in na želje po rahljanju ali ukinjanju postopkov s področja prostora in varstva okolja. Predpogoj za večjo vlogo občin pri pripravi zakonodaje je, ponovno, demokratizacija delovanja občin, tako da bo vloga občine v zakonodajnem postopku dejansko odražala voljo njenih prebivalk in prebivalcev občine in ne osebnih političnih in ekonomskih interesov njenega vodstva.

- 4. POKRAJINE – VEČ KOT 30 LET ČAKAMO NA DRUGO RAVEN SAMOUPRAVE
Ustava predvideva pokrajine, a politične volje ni. Ali se vaša stranka zavezuje, da bo v naslednjem mandatu ustanovila pokrajine? Če ne, kako boste zagotovili učinkovitejši regionalni razvoj in zmanjšali preobremenjenost države s pristojnostmi?

S stališča naše stranke se z ustanovitvijo pokrajin ne mudi. V trenutnem stanju bi uvedba pokrajin Slovenijo le še dodatno razdrobila, povečala neracionalno tekmovanje med njenimi posameznimi deli in z vpeljavo še enega sloja lokalne politike povečala korupcijska tveganja. Skladen regionalni razvoj se lahko zagotovi le z načrtovanjem na ravni države in z mobilizacijo mehanizmov za zagotavljanje javne infrastrukture enakomerno, po celi državi.

- 5. RAZVOJNE RAZLIKE – MAJHNE OBČINE NE MOREJO VEČ ČAKATI
V Sloveniji je 105 občin z manj kot 5.000 prebivalci, med njimi pa kar 7 občin z manj kot 1.000 prebivalci. To pomeni, da je več kot polovica

vseh slovenskih občin majhnih, hkrati pa prav te občine opozarjajo, da brez dodatne podpore ne morejo zagotavljati niti osnovnih storitev, ki jih je država nanje prenesla. Majhne občine so hrbtenica slovenskega prostora, a so hkrati najbolj finančno ranljive, saj imajo najmanj lastnih prihodkov in so najbolj odvisne od državnih sredstev, ki pa realnim stroškom že dolgo ne sledijo. Katere konkretne ukrepe bo vaša stranka sprejela za zmanjšanje razvojnih razlik in za krepitev manjših občin, ki predstavljajo več kot polovico slovenskih občin in so ključne za ohranjanje poseljenosti, storitev in razvoja celotne države?

Zmanjšanje razvojnih razlik med območji, ki jih trenutno pokrivajo manjše občine, se lahko doseže le z združevanjem občin in demokratizacijo njihovega upravljanja.

- 6. FINANCIRANJE OBČIN, POVPREČNINA – OBČINE SO URADNO PODFINANCIRANE ZA SKORAJ 20 %

Po uradnih podatkih in analizah občine opozarjajo, da povprečnina zaostaja za realnimi stroški za skoraj 20 %. To pomeni, da občine vsako leto iz lastnih prihodkov krpajo naloge, ki jih je določila država. Kako boste zagotovili, da bo povprečnina končno pokrivala dejanske stroške? Boste uvedli avtomatsko indeksacijo, da se občine ne bodo več vsako leto borile za preživetje?

Povprečnina se vsako leto določi na podlagi pogajanj med vlado in občinami. Ne vidimo potrebe po spreminjanju tega sistema.

- 7. EU SREDSTVA – ZARADI SLABE DRŽAVNE ORGANIZACIJE IZGUBLJAMO RAZVOJNE PRILOŽNOSTI

Slovenija je v aktualnem obdobju neučinkovita pri črpanju evropskih sredstev, kar občine neposredno prizadene. Kje vidite ključne razloge za neučinkovitost in kako boste zagotovili, da bodo občine v prihodnje lažje, hitreje in manj birokratsko dostopale do evropskih sredstev?

Ponovno poudarjamo osnovno vlogo občin: omogočanje prebivalstvu, da soupravlja s svojo skupnostjo. Birokracija, potrebna za dostop do evropskih sredstev, ima svoj namen – zagotavlja transparentno porabo in porazdelitev sredstev. Ne želimo si situacij, v kateri bi zasebni ekonomski interesi omogočali malverzacije in osebno bogatenje nekaterih, kot se je zgodilo npr. v Grčiji s subvencijami za kmetijstvo.

- 8. KADROVSKA PODHRANJENOST – OBČINE NE MOREJO IZVAJATI NALOG BREZ SISTEMSKÉ PODPORE

Občine opozarjajo, da se soočajo z izrazitim pomanjkanjem strokovnih kadrov, med drugim na področjih prostorskega načrtovanja, javnih naročil, socialnega varstva, urejanja okolja ter priprave in izvajanja evropskih projektov, hkrati pa jim država nalaga vse več vsebinsko in administrativno zahtevnih nalog. Ker je Slovenija decentralizirana država, prenos pristojnosti nazaj na državno raven ne predstavlja rešitve. Katere konkretne ukrepe bo vaša stranka uvedla za krepitev strokovnih in kadrovskih zmogljivosti občin – na primer skupne strokovne službe, sistemsko sofinanciranje kadrov, poenostavitev postopkov ali druge rešitve, ki bodo občinam omogočile učinkovito izvajanje nalog?

Namen občin kot enot lokalne samouprave je omogočiti prebivalkam in prebivalcem Slovenije neposreden vpliv na delovanje in upravljanje širše skupnosti. To nujno vključuje tudi prostorsko načrtovanje, javna naročila, povezana s potrebami skupnosti, zdravstvo, socialno varstvo in urejanje okolja. Če se predvsem majhne občine z omejenimi sredstvi spopadajo s težavami pri zagotavljanju teh nalog in če so dejanska težava sredstva in pomanjkanje kadrov, potem je treba občine združevati, ne pa upravljanja skupnosti prenašati na državno raven.

Poenostavitev različnih postopkov kategorično ne podpiramo, saj se pod tem evfemizmom skriva rahljanje standardov, opuščanje preglednosti in ukinitvev različnih varovalk, ki preprečujejo korupcijo, onesnaževanje in izigravanje zakonodaje.